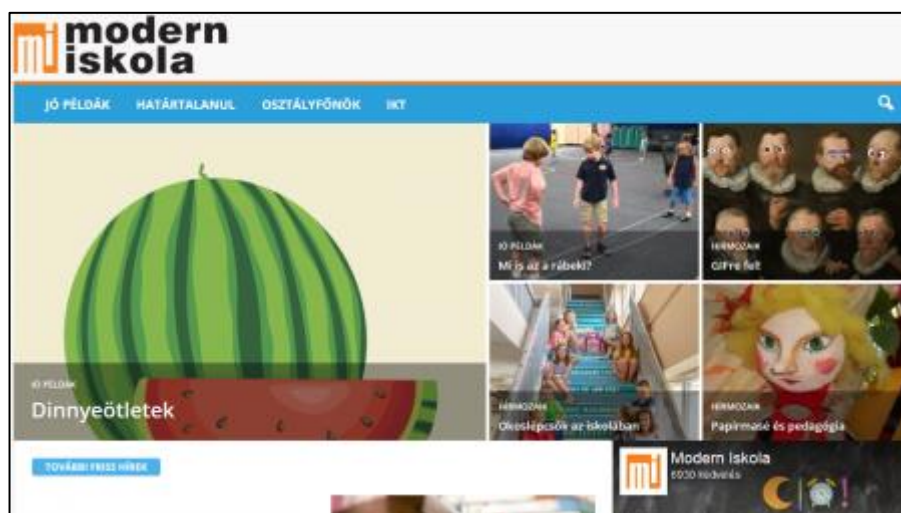

Farkas Anett

Digitális fogódzó a pedagógusok számára: a *Modern Iskola* oktatási szakportál és az anyanyelvi nevelés

A *Modern Iskola* (1) oktatási szakportál önállóan 2012 óta fogadja látogatóit. 2016 óta a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLO) kiadó gondozza. Az oldal főként a digitális oktatási lehetőségek kiaknázásával foglalkozik: különféle programok, platformok, módszerek, eszközök, jó gyakorlatok leírásával járul hozzá a pedagógusok és a szülők digitáliskompetencia-fejlesztéséhez. Hetente átlagosan négy-öt alkalommal jelentetnek meg új tartalmakat a szerkesztők. A portál célközönsége elsősorban a közoktatásban előforduló élethelyzetekre innovatív IKT-megoldásokat kereső szakemberek, oktatási intézményvezetők. Célja, hogy segítse a pedagógusok és a diákok mindennapi életét az óvodáskortól iskoláskorig.

1. kép

A folyóirat nyitóoldala (1)

A szakportál aktualitása megkérdőjelezhetetlen, hiszen a rohamosan változó infokommunikációs technikák miatt mára a digitális kompetencia az egyik legalapvetőbb kompetenciának számít az oktatásban is. A tanároknak nagy a felelősségük abban, hogy fejlesszék tanulóik digitális képességeit, és lépést tartsanak a virtuális világgal (Balázs 2020). Ez az anyanyelvi nevelés vonatkozásában is sokszor kihívás elé állítja a pedagógusokat, az IKT-eszközöket egyre inkább be kell építeniük a tanórákba. Tanári online közösségek alakulnak az új platformok, eszközök felhasználási lehetőségeihez kapcsolódóan, különösképpen az oktatás digitális átállása óta.

A járványhelyzet miatt kialakult távoktatásban a *Modern Iskola* hasznos szakmai segítséget nyújt. Az elmúlt időszakban számos feladattal, élménybeszámolóval, módszertani ajánlással járult hozzá az online nevelési-tanulási kihívásokhoz. Született cikk például az osztályközösség fenntartásának a lehetőségeiről a karantén idején, ajánlottak feszültségoldó játékokat és kulturális feladatokat kicsiknek és nagyoknak. Sőt olyan kérdésekre is keresték a választ, hogyan lehet a különböző képességekkel rendelkező diákok egyéni haladási útvonaltát biztosítani a digitális munkarend idején. Bemutattak

továbbá egy interaktív, online népmesei drámajátszóházat. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Terézvárosi Gyermekkönyvtárának virtuális sorozata pedig a gyermekeket játszva, a drámapedagógia eszközeivel tanítja nyelvi fordulatokra, nyelvi udvariasságra, valamint hozzájárul a szókincsfejlesztésükhöz is.

A honlap főoldalán négy menüpont található, ezek a *Jó példák*, a *Határtalanul*, az *Osztályfőnök* és az *IKT*. A *Jó példák* blokkban főként hasznos szakmai ötleteket kínálnak a pedagógusok számára. De olvashatunk interjúkat, konferencia- és projektbeszámolókat is változatos témakörökben (például fenntarthatóság, digitális témahét, szabadtéri játékok, szociális kompetenciákat fejlesztő játékok).

A *Határtalanul* rovatban a nemzetközi versenyekről, konferenciákról, egyéb programokról szóló tudósítások kaptak elsősorban helyet. Az *Osztályfőnök* fülre kattintva az óvodáskortól a kamaszkorig könyvajánlók, szakmai beszámolók, projektek, jó gyakorlatok és interjúk is szerepelnek. Az *IKT* rovat pedig mindazokat a hasznos információkat, innovációkat, ajánlásokat, okostelefon- és egyéb készülékalkalmazásokat mutatja be, amelyek segítséget nyújthatnak az oktatásban. Online tanulási lehetőségekről, a sajátos nevelési igényű tanulók távtanulási segédleteiről, oktatást és tanulást támogató szoftverekről is található itt bejegyzések.

A portál rendszeresen tudósít a határon túli magyar tanárok konferenciáiról. 2019-ben részletes cikket közöltek a Sonkádton megrendezett regionális Kárpát-medencei magyar pedagógusszervezetek találkozójáról, amelynek fő témája a magyar anyanyelvi oktatás volt. 2018 novemberében a szavatai „Szavakból mese” – Anyanyelvi nevelés az óvodában zárókonferenciáról számoltak be. A rendezvény a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program keretén belül a külhoni magyar oktatási nyelvű bölcsődei és óvodai hálózat megerősítését szolgálta.

A blogszemlében jelenleg közel negyven pedagógus által írt blogfrissítések olvashatók a legkülönbözőbb műveltségterületekről. Közös bennük, hogy ezek az online naplók elsősorban pedagógusoknak szólnak. Aknai Dóra Orsolya *Szövegértés-szókincs fejlesztése alsó tagozaton* című bejegyzése például egy olyan modult mutat be, amely mozin, meséken, történeteken keresztül szólítja meg az alsósokat, ezáltal játékosan, élményszerűen fejleszti a szókincsüket és a szövegértési kompetenciájukat. A *Modern Iskola* blogszemléjét tehát az anyanyelvet tanítóknak is érdemes böngészniük, ha IKT-eszközökkel támogatott innovációkra kíváncsiak magyar nyelv tanításában.

A *Monitor* rovat a szülők és az osztályfőnökök számára nyújt hasznos linkajánlót, többek között a koloknet.hu (2) és az osztalyfionok.hu (3) oldaláról összegyűjtött aktuális hírek, pályázatok, könyvajánlók és egyéb IKT-eszközökkel kapcsolatos tartalmakról.

Az anyanyelvi nevelés perspektívájából szemlélve a portálon található olyan bejegyzéseket, cikkeket, amelyek praktikusak lehetnek a kreatív megoldásokra nyitott pedagógusok számára. Bár arányait tekintve nem kiemelkedő az erre vonatkozó tartalom mennyisége, a megjelent közlemények, felhívások mégis olyan módszertani vagy szakmai kérdéseket, ötleteket mutatnak be, amelyekre építhetnek az anyanyelvi-kommunikációs neveléssel foglalkozó szakemberek, pedagógusok.

2013-ban az elsők között számoltak be az MTA Nyelvtudományi Intézete által kifejlesztett helyesírási tanácsadó portálról. Az anyanyelv nemzetközi napjára minden évben megosztanak jó gyakorlatokat, játékötleteket, amelyek csoportmunkára épülnek, és tantárgyköziek: az irodalommal, valamint az idegen nyelvekkel egyaránt kapcsolatosak. Olvashatunk cikkeket a magyar mint idegen nyelv oktatásának a gyakorlatáról, valamint a szövegtanulás hasznosságáról is. Hírt adnak továbbá a szókincs- és anyanyelvikompetencia-fejlesztéshez hozzájáruló készségfejlesztő programokról is. Szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztésére irányuló projekteket, okoseszközökön használható mesekönyveket, tanítók és tanárok számára is hasznos digitális alkalmazásokat, pedagógiai-módszertani csomagokat is bemutat az oldal.

Országos szövegértési versenyekről, valamint a szövegértés élményszerű oktatásáról is jelentek meg már tartalmak: Fodor Bernadett, a Kiskunhalasi Bibó István Gimnázium magyartanára például a versenyfelhívások mellett módszertani ismertetést is készített a szövegértési technikákat alkalmazó foglalkozásáról. Az élményszerű oktatást anyanyelvi szempontból is középpontba helyezi a weboldal. Anyanyelvi műhelytalálkozóról, a Magyar Nyelv Múzeuma által meghirdetett rendhagyó tárlatokról, bemutatókról is olvashatunk tartalmas beszámolókat, beharangozókat.

A portálon számos óvodapedagógiai és iskolai jó gyakorlatot, innovációt, versenyfelhívást, interjút találhatunk, amelyek a mesékre épülnek, ezáltal jelentős az anyanyelvi-kommunikációs nevelési hatásuk is. A mesék hozzájárulnak a nyelvi kompetenciák fejlődéséhez, a szókincs gyarapításához, a mesehallgatás során pedig elsajátíthatók az elbeszélések megfogalmazásához szükséges nyelvi struktúrák is (Nyitrai 2016). A mesék kommunikációs készségfejlesztő hatásuk mellett értékteremtő, közösségépítő funkcióval is rendelkeznek. Az anyanyelvi neveléssel sokféleképpen összekapcsolhatók az óvodáskortól az iskoláskorig. A különböző korosztályokat érintő, jótékonyági célokra is felajánlott pedagógiai koncepció a kiskunhalasi Zöld-híd Halasi Környezetvédők Egyesület kezdeményezése, a *Meseűgöngy*. A programról az egyesület elnökével részletes interjú jelent meg a honlapon. A cikkből megtudhatjuk, hogy óvodás- és iskoláskorúak által készített rajzok kerültek digitális eljárással környezetbarát anyagú függönyökre. A rajzokat a gyerekek közösen készítették, az iskolásoknak pedig meseírói pályázatot is hirdettek hozzá. A kezdeményezés ösztönzőleg hathat a pedagógusokra, hogy hasonló projekteket valósítsanak meg, vagy ehhez társuljanak, hiszen ezzel a gyermekek nyelvi készségére is pozitív hatást gyakorolhatnak.

Ehhez kapcsolódik a meseszakkörök kialakításának a lehetősége az általános iskolákban. Simon Krisztina, a budapesti József Attila Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola tanárának jó gyakorlata összeköti a cigány és a magyar kultúrát, megszeretteti az olvasást, és közösséget épít. A beszámolóban olvashatjuk, hogy a roma származású diákok hiányolni kezdték az iskolai könyvtárból a saját kultúrájukhoz kötődő könyveket, és ez életre hívta egy „kis roma könyvtár”, illetve az erre épülő „Cigány mese szakkör” létrehozását. Ennek a működéséről és fejlesztő hatásáról is tájékoztat a portál, amely jó példájával nem csak könyvtárosokat és magyartanárokat inspirálhat. Mikromérések igazolták, hogy a cigány tanulók nyelvhasználati képességeiket tekintve hátrányban vannak a hasonló korú, nem cigány származású társaikhoz képest. Kompenzációjuk az iskolai nevelési-oktatói folyamat feladata, mivel a diákok lemaradása halmozódik (Nemesné 2008). A weblapon megjelentetett írás segítségére lehet a nyelvi hátrány-kompenzációban érdekelt tanároknak és szülőknek, hiszen a mesehallgatás, a meseolvasás és az ezekre épülő kreatív foglalkozások (drámajáték, papírszínház) lehetővé teszik a szókincsgyarapodást, fejlesztik a szövegértést és a szövegalkotást, valamint az előadói és a kifejezőképességet is.

A honlapon nyelvészekkel, illetve anyanyelvi aspektusból is nyilatkozó szakemberekkel készült interjúk is olvashatók: Parapatics Andrea a nyelvjárások szerepével, megítélésével, oktatásának a lehetőségeivel kapcsolatban emelt ki tapasztalatokat, kutatási eredményeket. Veszelszki Ágnes az internet anyanyelv-pedagógiai hatásáról beszélt. Marton Klára, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógynevelési Karának tudományos főmunkatársa a többnyelvű gyermekek nyelvi fejlődéséről, a kétnyelvű nevelés előnyeiről és hátrányairól mesélt, valamint a kétnyelvű gyermekek oktatásával kapcsolatban válaszolt az újságírói kérdésekre. Fegyverneki Gergő, a Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium tanára pedig olyan számítógépes, okostelefonos, táblagépes programokat, alkalmazásokat is bemutatott, amelyeket a középfokú oktatásban irodalom- és anyanyelvi órákon is használni lehet.

A *Modern Iskola* közoktatási szakportál elsősorban infokommunikációs technológiai eszközökkel támogatott megoldásokat mutat be. Célközönsége a módszertani pedagógiai újítások iránt érdeklődő, ötleteket megfogalmazó, nyitott és kíváncsi pedagógus, oktatási szakember, intézményvezető és szülő. Oktatásról, nevelésről, modern pedagógiai témákról jó gyakorlatokat, követhető példákat, azonnal felhasználható, ingyenes megoldásokat ajánl az olvasóknak. Bár nem a nyelvpedagógiai kérdéseket

állítja a középpontba, mégis számos módon kapcsolódik hozzá: híreket, projekteket, konferenciákat, módszertani programcsomagokat, felhívásokat, ismertetéseket, jó gyakorlatokat mutat be. Tudósít például a szövegértést fejlesztő lehetőségekről, hazai és határon túli anyanyelvi műhelytalálkozókról, de versenyfelhívásokat is közzétesznek a honlapon. A módszertani újításokról megjelent beszámolók az anyanyelv tanításában is felhasználhatók, a tanárok kreativitásán múlik, hogyan valósítják meg ezeket a tanórákon vagy a délutáni foglalkozásokon. A portál hozzájárulhat továbbá az óvodáskori beszédfejlesztéshez, valamint segítséget nyújt az általános és a középiskolai anyanyelvoktatáshoz is. A pedagógusképzésben részt vevő, leendő magyartanárok számára pedig fogódzóként szolgálhatnak az oldalon megjelentetett tartalmak.

Irodalom

Balázs Brigitta 2020. Új módszertani lehetőségek a digitális képzésben. *JATES Journal of Applied Technical and Educational Sciences* 10/1.

<https://jates.org/index.php/jatespath/article/view/163/79> (2020. április 15.)

Nemesné Kis Szilvia 2008. Cigány tanulók anyanyelvi nevelésének nyitott kérdései. *Anyanyelv-pedagógia* 2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=49> (2020. április 15.)

Nyitrai Ágnes 2016. Mese és mesélés. A mesék alkalmazásának lehetőségei a kritériumorientált fejlődéssegítésben. *Iskolakultúra* 26/4.

http://epa.oszk.hu/00000/00011/00204/pdf/EPA00011_iskolakultura_2016_04_07.pdf (2020. április 15.)

(1) A folyóirat nyitóoldala. <https://moderniskola.hu> (2020. április 15.)

(2) Kölöknét. <https://www.koloknet.hu> (2020. április 15.)

(3) Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete. <https://osztalyfonok.hu/> (2020. április 15.)

Farkas, Anett: A digital guide for teachers: The education website Modern School [Modern Iskola] and first language education

Az írás szerzőjéről

Farkas Anett

egyetemi tanársegéd
Eszterházy Károly Egyetem, Eger

[farkas.anett\[kukac\]uni-eszterhazy.hu](mailto:farkas.anett[kukac]uni-eszterhazy.hu)